

Plnění standardu veřejných knihovnických a informačních služeb v roce 2018

Vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb (dále jen VKIS) vychází z aktualizovaného metodického pokynu MK ČR k vymezení standardu VKIS poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky vydaného v roce 2011. Hodnoty indikátorů stanovených standardem jsou definovány jako optimální, což znamená, že jejich dosažení garantuje dobré podmínky pro poskytování služeb uživatelům knihoven.

Pro účely vyhodnocení standardu krajská knihovna využila statistická data o činnosti veřejných knihoven Zlínského kraje za rok 2018. Krajská knihovna každoročně vyhodnocuje plnění standardů a výsledky prezentuje na poradách a seminářích určených knihovníkům kraje, při jednáních s provozovateli knihoven a na www.kfbz.cz v sekci Knihovnam.

Standard knihovnických služeb vymezují následující kategorie a indikátory.

Vymezení jednotlivých standardů

Hodnoty indikátorů stanovených standardem VKIS byly definovány jako optimální, což znamená, že jejich dosažení garantuje dobré podmínky pro poskytování VKIS uživatelům.

Hodnoty ukazatelů jsou uváděny v osmi velikostních kategoriích obcí – viz tabulka:

	Kategorie obcí							
	do 500 ob.	do 1000 ob.	do 3000 ob.	do 5000 ob.	do 10000 ob.	do 20000 ob.	do 40000 ob.	nad 40000 ob.
Provozní doba knihovny týdně	5–10 hod.	5–15 hod.	15–23 hod.	23–28 hod.	28–40 hod.	40–45 hod.	45–50 hod.	50 a více hod.
Studijní místa	4–5	6–8	9–10	10–18	20–28	28–70	70–120	120 a více
Přístup k internetu (počet stanic)	1–2	2	2–3	3–5	5–10	10–15	15–20	20 a více
Plocha knihovny	60 m ² na 1000 obyvatel							
Elektronický katalog na internetu	Obce nad 500 obyvatel mají on-line katalog.							
Tvorba knihovního fondu	30–45 Kč / 1 obyvatel							
	7 % roční obnovy fondu ve volném výběru ¹							

¹ Viz Metodický pokyn MK k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky ([Standard pro dobrý fond](#)), který vydala Národní knihovna ČR v roce 2017.

Webová prezentace knihovny	Mají splňovat všechny kategorie.
Pracovníci knihovny a jejich vzdělávání	48 hodin odborného vzdělávání na jednoho pracovníka 8 hodin v knihovnách s provozní dobou menší než 10 hodin.
Měření spokojenosti uživ.	Zjišťuje se každých 5 let pomocí standardizovaného dotazníku (ankety).

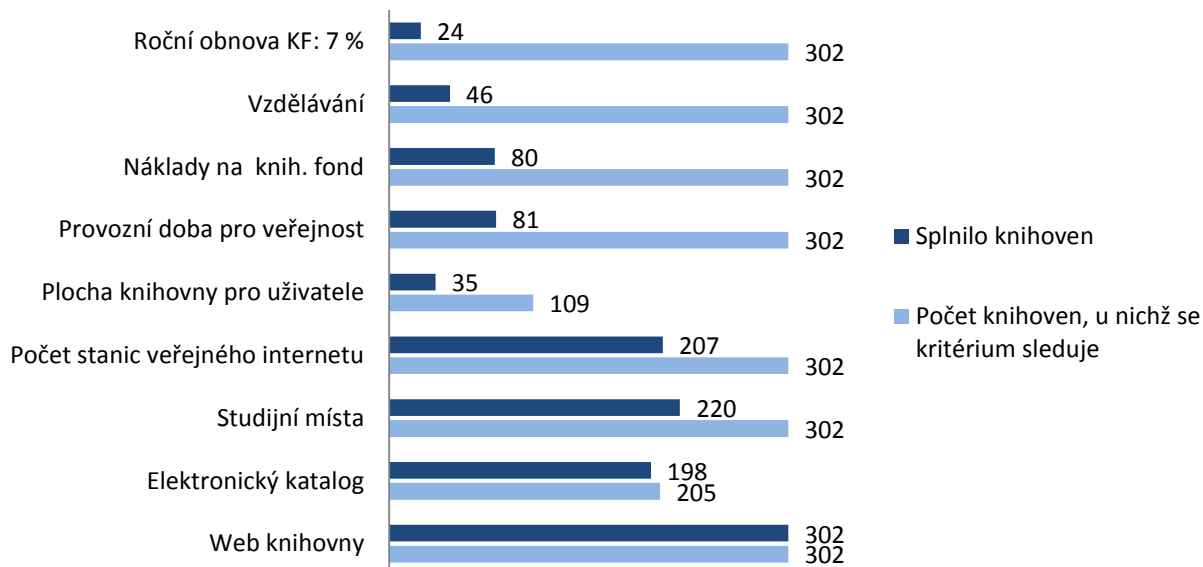
Plnění sledovaných kritérií v roce 2018

V následujících tabulkách jsou vyhodnoceny všechny výše uvedené standardy. Standard měření spokojenosti uživatelů nebyl v roce 2018 vyhodnocen. Většina knihoven prováděla průzkum spokojenosti v roce 2015. Standard elektronický katalog je vyhodnocován jen u knihoven v obcích nad 500 obyvatel a plocha knihovny je sledována jen u větších knihoven – v obcích nad 1000 obyvatel.

Počty knihoven Zlínského kraje, které splnily jednotlivé standardy v roce 2018

Kritérium	Doporučeno pro	Počet knihoven, u nichž se kritérium sleduje	Splnilo knihoven	Splnilo %
Provozní doba pro veřejnost	všechny knihovny	302	81	27
Náklady na knihovní fond	všechny knihovny	302	80	26
Doporučená roční obnova knih. fondu: 7 %	všechny knihovny	302	24	8
Studijní místa	všechny knihovny	302	220	73
Počet stanic veřejného internetu	všechny knihovny	302	207	69
Web knihovny	všechny knihovny	302	302	100
Elektronický katalog	knihovny v obcích nad 500 obyvatel	205	198*	97
Plocha knihovny pro uživatele	knihovny v obcích nad 1000 obyvatel	109	35	32
Vzdělávání	všechny knihovny	302	46	15

* Plnění standardu "On-line katalog" se vyhodnocuje jen v obcích nad 500 ob., v menších obcích je navíc 75 katalogů (tj. 273 knihoven, 90 % všech knihoven, má on-line katalog).

Všechny sledované standardy splnily pouze 4 knihovny kraje (z obcí do 1000 obyvatel). Pouze jeden standard nesplnilo 9 obcí ze všech typů obcí. Většinou nebyl splněn standard % obnovy knihovního fondu. Stále jsou knihovny, které neplní žádný nebo jen jeden standard (54 knihoven z obcí do 3000 obyvatel).

Vývoj plnění standardů v letech 2013–2018

Kritéria	Splnilo knihoven				
	2014	2015	2016	2017	2018
Provozní doba knihovny pro veřejnost týdně	80	83	82	81	81
Nákup knihovního fondu	51	60	68	73	80
% obnovy knihovního fondu*	6	4	6	19	24
Plocha knihovny pro uživatele (jen obce nad 1000 ob.)	31	31	30	33	35
Počet studijních míst pro uživatele	210	216	213	219	221
Počet stanic veřejného internetu	203	213	215	212	208
Web knihovny	302	303	303	302	302
Elektronický katalog (jen obce nad 500 ob.)	187	196	198	197	198
Vzdělávání	49	50	38	58	46

* Do roku 2017 byla hodnota indikátoru 10 %, za rok 2017 je vyhodnocen indikátor podle Standardu pro dobrý fond, ve kterém je uvedena hodnota 7 % obnovy knihovního fondu ve volném výběru.

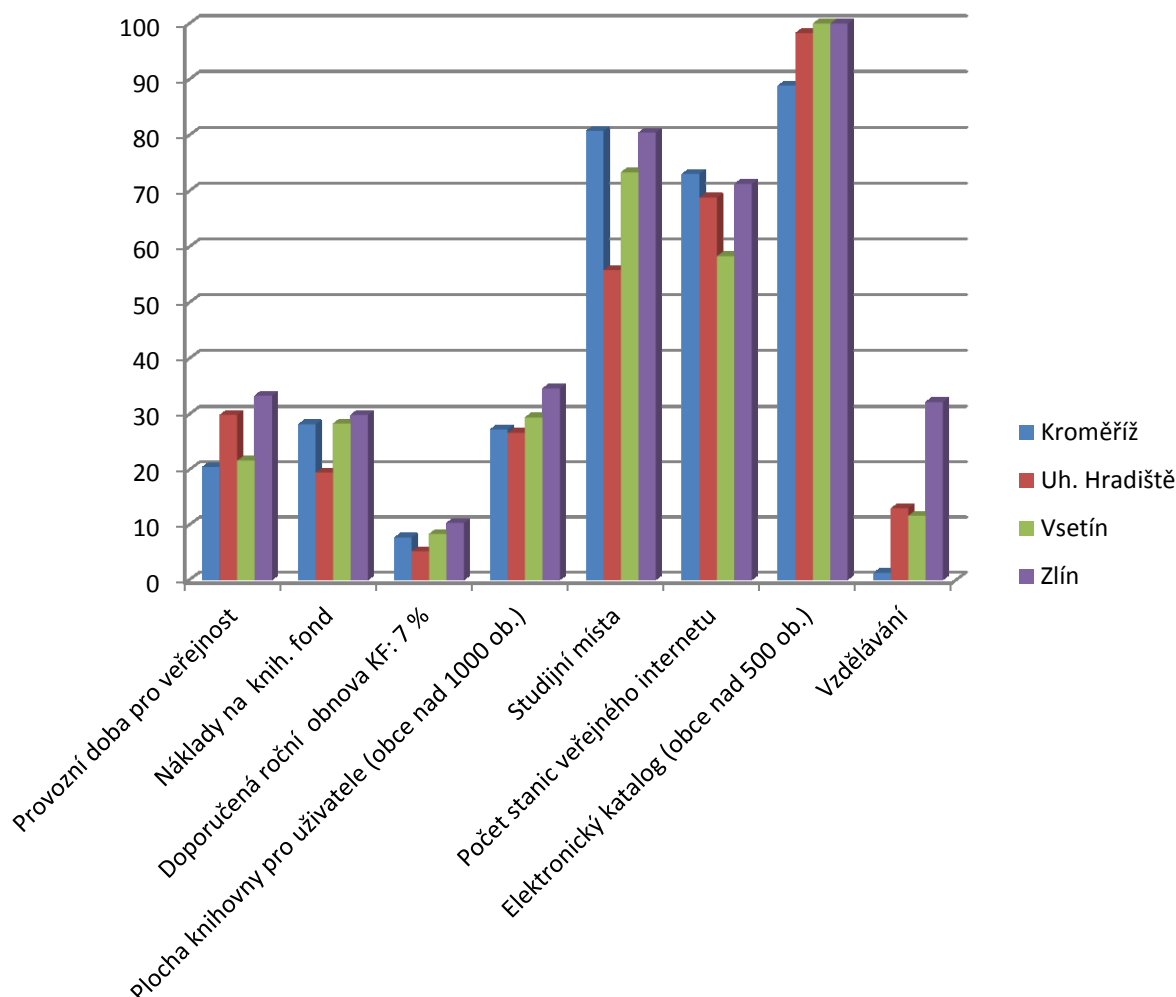
Standard provozní doby knihovny pro veřejnost nespĺňuje stále mnoho knihoven – 73 %, což jsou především knihovny menších obcí. Od roku 2016 nedochází ke zlepšení. Knihovny v obcích do 500 obyvatel mají průměrně otevřeno 3 hodiny týdně.

V roce 2018 bylo zaznamenáno výrazné navýšení u plnění standardů nákup knihovního fondu (dále KF), procenta obnovy KF ve volném výběru. K malému zlepšení došlo u standardů: plocha knihovny pro uživatele, počtu studijních míst a on-line katalogu.

Bohužel, málo knihoven plní standard vzdělávání. Tento standard nespĺňují knihovny profesionální, pro které je mnohdy provozně náročný standard 48 hodin na každého pracovníka naplnit. U neprofesionálních knihoven je nutno stále knihovníky motivovat k dosažení splnění standardu.

Sestupný trend je patrný u standardu počtu stanic veřejného internetu, což je dáno zvyšujícím se počtem knihoven, které poskytují svým uživatelům wifi připojení, které je využíváno na vlastních zařízeních.

Plnění standardů podle jednotlivých okresů v procentech v roce 2018

Zřizovatelé knihoven, které neplní většinu standardů, by měli být o situaci informováni a upozorněni na nezbytnost zlepšení služeb svých knihoven, ačkoliv ne vždy jsou podmínky pro plnění alespoň minimálních hodnot standardů VKIS ve městech a obcích ideální. Metodici krajské knihovny a knihoven pověřených výkonem regionálních funkcí musí se zřizovateli knihoven pravidelně komunikovat a přispívat ke zkvalitnění služeb veřejných knihoven Zlínského kraje.

Zpracovala Ing. Jana Tomancová, 17. 4. 2019

Příloha: Podrobný přehled plnění jednotlivých standardů podle okresů